

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 82/2020

Study Group -toiminta tietojenkäsittelyn monimuotoryhmien tuutoroinnissa

Viinikka Sinikka, Ijäs Tuula

16.10.2020 ::

Opettajatuutorin tulisi olla ajan tasalla tuutoroitaviensa tilanteesta. Pitkät välit tuutortapaamisten välillä haittaavat tätä. Tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelmassa monimuoto-opiskelijoiden kanssa lähdettiin kokeilemaan tuutorointia Study Group -toimintana. Sekä opettajatuutori että opiskelijat kokivat sen positiivisena tapana.

KUVA: Study Group kokoontunut opiskelemaan (kuva: You x ventures studio/Unsplash.com)

Opettajatuutorin tehtävänä on tukea opiskelijaa hänen opinnoissaan. Hänellä olisi siis oltava mahdollisimman ajantasaista tietoa opiskelijan tilanteesta. Etenkin opintojen alussa on tärkeää, että opiskelija pysyy ryhmän tahdissa ja tuntee, että häntä tuetaan ja kuunnellaan.

Opettajatuutorin ohjeen mukaan opiskelijan kanssa käydään henkilökohtaiset tuutorikeskustelut kerran lukuvuodessa. Tällöin tapaamisten välit voivat olla pitkiä ja opiskelijan elämässä ennättää tapahtua paljon. (Kuvio 1.)

KUVIO 1. Tuutortapaamisten välit perinteisessä mallissa

Opettajatuutori kerää opiskelijoiden opintoja koskevat monesta lähteestä ^[1]. Tuutorikeskustelut ovat vain osa opettajatuutorin työvälineistä, mutta silloin voi saada opiskelijan tilanteesta tietoja, joita ei järjestelmistä löydy.

Haasteita monimuotoryhmien tuutoroinnissa

Tietojenkäsittelyn monimuoto-opinnot alkavat tammikuussa. Ohjeistuksen mukaan opettajatuutori tapaa opiskelijat henkilökohtaisissa keskusteluissa kerran ensimmäisen kevään aikana. Tuon tapaamisen jälkeen opettajatuutori ei välttämättä kuule opiskelijasta mitään ennen kesää. Hän ei välttämättä havaitse opiskelijan puuttuvia suorituksia kesän korvalla ja törmää syksyllä tilanteeseen, jossa opiskelijalle ei ole kertynyt juuri lainkaan suorituksia ensimmäiseltä keväältä. Tällöin opintoihin takaisin käsiksi pääseminen ja opintojen jatkaminen voivat olla opiskelijalle ylivoimaista. Seurauksena voi olla jopa opintojen keskeyttäminen. Haasteena on myös monimuoto-opiskelijoiden ryhmäyttäminen ja opintoihin sitouttaminen viiden kuukauden opintojen aikana. Kesätauko opinnoista tulee pian ja vaikka opiskelija olisikin kevään opiskellut opetussuunnitelman mukaisesti, on muun muassa töiden ohessa opiskelevien joskus hankala palata opintoihin kesän jälkeen.

Tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelman monimuoto-opinnot on jo vuodesta 2015 lähtien käytännössä voinut opiskella kokonaan etänä. Opetusta on iltaisin klo 17.30–20.45. Opiskelijoiden kohtaaminen ja viestintä opettajatuutorin kanssa on tapahtunut sähköpostilla, henkilökohtaisessa keskustelussa ja yhteisillä tuutoritunneilla. Koska ryhmäkoot ovat suuria, ei tuutoritunneilla voi juurikaan käsitellä yksittäisten opiskelijoiden tilanteita.

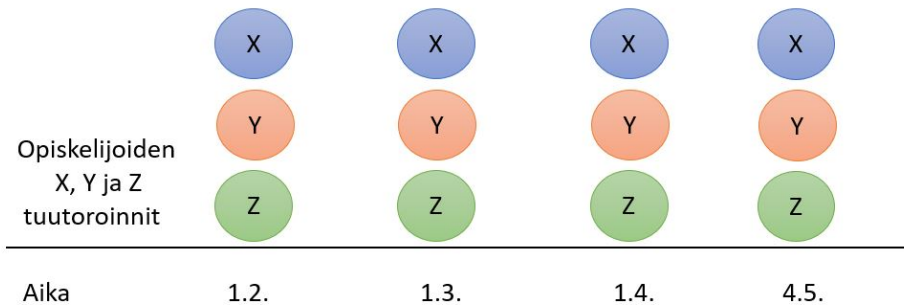
Nämä haasteet ovat saaneet opettajatuutorit pohtimaan tuutorointia tehostavia menetelmiä, joita käyttämällä opettajatuutori olisi erityisesti ensimmäisenä opiskeluvuotena paremmin ajan tasalla opiskelijoiden tilanteesta. Kehittämistyötä on tehty puhtaasti oman työn kehittämisenä käyttäen ammattikorkeakoulun antamia resursseja opettajatuutorointiin. Study Group -tuutorointia tehdään jatkossakin opettajatuutoroinnin resursseilla.

Idea Study Group -tuutoroinnista

Study Group (SG) -toiminta on yhteistoiminnallista opiskelua ja oppimista, joka tukee luentoja, kontaktiopetusta ja -ohjausta, verkko-opintoja sekä itsenäistä opiskelua. Study Group -oppaan mukaan ryhmä muodostuu 4–6 opiskelijasta. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti tai tarvittaessa ja pitää huolta koko ryhmän opiskelijoiden oppimisesta. Toiminta on vapaamuotoista ja tapahtuu oppituntien ulkopuolella. ^[2] SG-toimintaa on käytetty tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelmassa jo vuodesta 2012 alkaen. ^[3]

Tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelmassa on lähdetty soveltamaan SG-toimintaa myös osana monimuoto-opiskelijoiden tuutorointia. Opiskelijoita tuutoroidaan pienryhminä, jotta heitä pystyy tapaamaan useammin ja tehokkaammin ensimmäisen kevään aikana. Useammin tavatessaan opiskelijat ja opettajatuutori tutustuvat paremmin. Tällöin ongelmat ja haasteet tulevat toivottavasti nopeammin esille. Opettajatuutori tietää opiskelijoiden opintojen etenemisen tilanteen vielä opintojaksojen ollessa kesken. Pienryhmässä tapaaminen

antaa opiskelijoille enemmän uskallusta puhua haasteistaan, ja he saavat myös vertaistukea toisilta opiskelijoilta tapaamisten aikana. Samalla opettajatuutori tutustuu opiskelijoihin paremmin jo opintojen alkuvaiheessa. Ensimmäisen lukukauden aikana opiskelijoiden tuutorointi tapahtuu pääosin näissä pienryhmissä. Tällöin opiskelija ja opettajatuutori tapaavat toisensa noin kerran kuukaudessa. Myös henkilökohtaisen tuutorointiajan saa tarvittaessa. (Kuvio 2.)

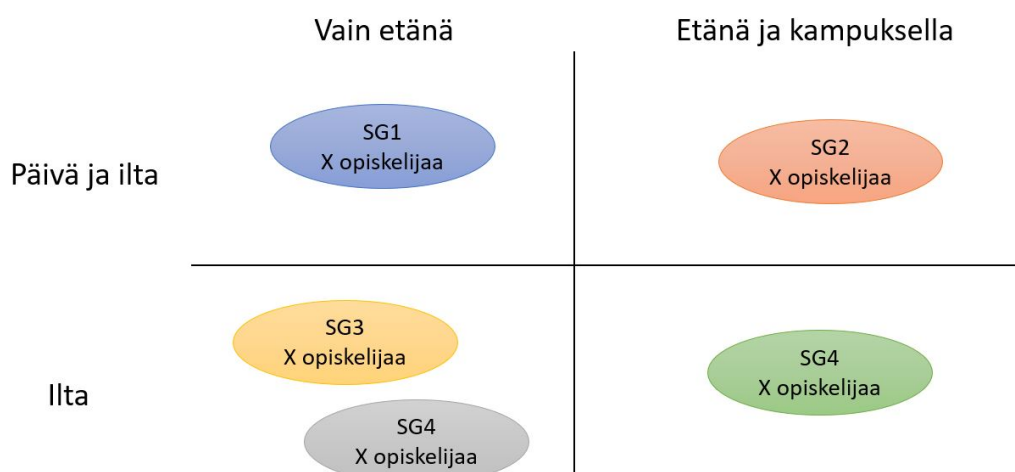
KUVIO 2. SG-tuutoroinnissa tapaamiset ovat kuukausittain

SG-tuutorointia on tehty tietojenkäsittelyssä jo kolmen monimuotoryhmän kanssa. Kokemukset ovat olleet positiiviset. Seuraavassa esimerkki tammikuussa vuonna 2019 opinnot aloittaneiden TIK19KM-ryhmän tuutoroinnin käytännön järjestelyistä.

Study Group -ryhmien muodostaminen

Osa monimuotoryhmän opiskelijoista on päätoimisia opiskelijoita ja osa opiskelee työn ohessa. Opiskelijoiden aikataulut ovat siis erilaiset. Perehdytyspäivillä TIK19KM-ryhmän opiskelijat jaettiin Study Group -ryhmiin sen perusteella, miten ja milloin heillä oli mahdollista osallistua SG-työskentelyyn toisten opiskelijoiden kanssa. Työskentelyä viikonloppuna ei huomioitu.

Jako SG-ryhmiin aloitettiin kirjoittamalla post-it-lappuihin nimi, ja ensimmäisessä vaiheessa jokainen kävi laittamassa lappunsa joko "työskentely illalla ja päivällä (klo 8–16)" tai "työskentely pelkästään ilta-aikaan" -ryhmään sen mukaan, milloin itselle on mahdollista opiskella. Toisessa vaiheessa nuo kaksi ryhmää jakautuivat vielä "työskentely vain etänä" ja "työskentely etänä ja kampuksella" -ryhmittelyyn mukaan. Opiskelijat osallistuivat ryhmäjakoon ja keskustelun lopputulemana oli viisi SG-ryhmää (kuvio 3). Toisensa jo ennalta tunteneet pääsivät samaan SG-ryhmään sitä pyytäessään. Opiskelijat, jotka eivät olleet paikan päällä, sijoitettiin ryhmiin, joissa oli kaikkein kireimmät rajoitteet eli vain ilta- ja etäryhmiin.

KUVIO 3. Opiskelijoiden ryhmäjako opiskelupaikan ja ajankohdan mukaan

Ryhmistä muodostui suurempia kuin Study Group -oppaassa on suositeltu. Tähän vaikutti lähtökohtaisesti pienryhmätuutorointiin käytettävissä oleva opettajatuutorin resurssi. Monimuoto-opiskelu ei ole aina helppoa ja opiskelijoiden lukumäärässä tulee jatkossa tapahtumaan muutoksia. Isommissa ryhmissä on "särkymävaraa".

Perehdytyspäivät toimivat tuutoroinnin lähtöpisteenä. Opiskelijoille tehtiin kysely, jossa he saivat muun muassa ilmaista halukkuutensa myös henkilökohtaiseen keskusteluun joko opettajatuutorin tai opinto-ohjaajan kanssa. Käytännössä kovin moni opiskelija ei tätä eikä myöhemminkään tarjottua mahdollisuutta käyttänyt ensimmäisenä lukukautena.

Study Group -tuutortapaamiset

SG-tapaamiset pidettiin etätapaamisina kuukauden välein ensimmäisenä lukukautena. Ensimmäinen tapaaminen pidettiin tammikuun lopussa. Tietojenkäsittelyn monimuoto-opiskelijoiden opetusillat ovat maanantaista keskiviikkoon, joten SG-tapaamiset sovittiin torstai-illoiksi. Kunkin SG-ryhmän tapaaminen kesti 45 minuuttia. Ensimmäinen tapaaminen alkoi kello 16.00 ja viimeinen päättyi kello 20.15. Välissä oli kaksi 15 minuutin taukoa. Tapaamiset alkoivat aina sillä, että jokaisella osallistujalla oli puheenvuoron, jossa hän sai kertoa haluamallaan tavalla:

- omia kokemuksiaan opetuksesta, sen onnistumisista ja kehittämisehdotuksista
- oman opiskelunsa tilanteesta, siitä missä vaiheessa hän on menossa esimerkiksi tehtävissä
- missä on omasta mielestään onnistunut
- missä voisi kehittää toimintaansa
- tarvitseeko apua tai tukea.

Muille opiskelijoille annettiin mahdollisuus antaa vinkkejä tai kommentoita. Lisäksi tapaamisissa oli aina jokin yhteinen ajankohtainen asia (tai asiat), jonka opettajatuutori kävi läpi kaikkien ryhmien kanssa. Ensimmäisellä kerralla se esimerkiksi oli ammatillisen kasvun kehikko. Lisäksi opettajatuutori saattoi kysyä palautetta ryhmän opettajilta ja välittää sitä tapaamisessa opiskelijoille. Tapaamisessa myös suunniteltiin yhdessä tulevia opintoja, kuten kesäopintoja.

Tapaamisia ei tallennettu. Ne olivat kerran elämässä -tapahtumia ja niissä vallitsi luottamuksellinen ilmapiiri. Koko ryhmälle pidettävät monimuoto-opintojen tuutortunnit aina tallennetaan ja niissä luonne onkin aina enemmän informaatiivinen. TIK19KM-ryhmälle ei kuitenkaan perehdytyspäivien jälkeen pidetty yhteisiä tuutortunteja ensimmäisen lukukauden aikana perehdytyspäivien jälkeen. Ainoastaan lyhyt verkkotapaaminen kesäopinnoista ja niihin liittyvistä käytännön asioista pidettiin juuri ennen CampusOnline-opintojen ilmoittautumisajan alkua.

Poissaolleiden tavoittaminen

SG-tapaamisen kutsu lähetettiin Outlookin kalenterikutsuna. Siinä pyydettiin kaikkia niitä, jotka eivät tapaamiseen ole pääsemässä, kertomaan kuulumisensa etukäteen sähköpostilla sekä opettajatuutorille että omalle SG-ryhmälleen. Niihin opiskelijoihin, jotka eivät tapaamiseen tuleet, eivätkä etukäteen kuulumisiaan kertoneet, oltiin yhteydessä heti seuraavien päivien aikana joko sähköpostilla, tekstiviestillä tai soittamalla aina tilanteesta riippuen. Näin opettajatuutorilla pysyi ajantasainen tieto koko ryhmästä. Mikäli johonkin opiskelijaan ei saatu millään välineellä yhteyttä, pääsi muu ohjaushenkilöstö (tutkinto-ohjelmavastaava ja/tai opinto-ohjaaja) ryhtymään lisätoimenpiteisiin heti, kun opettajatuutori epäili mahdollista keskeyttämisvaaraa tai suurempia ongelmia opiskeluihin liittyen.

Opettajatuutorin kokemukset

Aluksi opiskelijoiden osallistaminen SG-tapaamisiin askarrutti opettajatuutoria itseäänkin. Avautuvatko he ongelmista ryhmän kanssa, jota ovat kasvokkain tavanneet vain perehdytyspäivänä? Miten saan kaikki osallistumaan? Riittääkö aika? Samat asiat toistelen monta kertaa, kannattaako?

Aktiivinen osallistuminen SG-tapaamisiin jopa yllätti. Toki eri ryhmissä aktiivisuus oli eritasoista. Toisiin tapaamisiin osallistui koko ryhmä, kun taas toisissa ryhmissä osallistujia oli vähemmän. Samoin keskustelua tuli osassa ryhmistä enemmän kuin toisissa. Keskustelun määrä kasvoi kuitenkin kevään mittaan ja erilaisia epäselviä asioita saatiin paremmin käsiteltyä. Osa SG-ryhmistä myös kommunikoi ja antoi vertaistukea aktiivisesti ryhmän sisäisissä keskusteluissa. Monimuotoryhmät ovat hyvin heterogeenisiä myös työkokemusvuosien ja ikäjakauman puolesta ja osaksi se näkyy myös SG-toiminnassa ja -tuutoroinnissa. Tiimityö on osalle hyvinkin tuttua. Samoin erilaisessa teknisessä osaamistasossa on paljon vaihtelua ja kokeneemilla on paljon valmiuksia toisten opiskelijoiden kannustamisessa ja auttamisessa.

Pääosin 45 minuuttia oli riittävä aika SG-tapaamiselle ja kaikki saivat mahdollisuuden kertoa tilanteestaan. Myös yhteisille tärkeille asioille jäi aikaa. Samoja asioita joutui toistelemaan, mutta sellaistaahan opettajatuutorin työ on muutenkin. Samat kysymykset, vastaukset ja asiat toistuvat myös henkilökohtaisissa tuutorikeskusteluissa. Tapaamisista jäi tunne, että kun erilaisia aiheita käsittelee pienemmässä ryhmässä, niin sai paremmin annettua vastauksia kysymyksiin niin, että ne palvelevat useampaa opiskelijaa samalla kerralla. Toisaalta yhtenä iltana pidettävät tuutoritapaamiset olivat opettajatuutorille melko väsyttäviä, mutta onneksi opiskelijoiden aktiivisuus pitää virkeänä ja ajatukset kasassa. Viimeisiksi kuitenkin kannattaa jättää pienimmät ryhmät, joiden kanssa ei tarvitse niin huolehtia ajan riittävydestä, vaan voi antaa tapaamisen mennä opiskelijoiden ehdoilla.

Tuutorointiresurssien ollessa rajalliset ei pienempiin ryhmiin ja useampana iltana pidettäviin tapaamisiin ole aikaa. Poissaolleiden opiskelijoiden kontaktointi SG-tapaamisia seuraavina päivinä antoi hyvän kuvan myös siitä, mitä haasteita opiskelijoilla on ja mitä on odotettavissa joidenkin opiskelijoiden kohdalla. Tutkinto-ohjelman kannalta tämä edesauttaa tekemään mahdollisimman hyviä ennusteita, keräämään laadullista tietoa pelkkien opintopistekertymien lisäksi ja myös auttaa pyrkimyksissä estää keskeyttämiä riittävän ajoissa.

Vaikka henkilökohtaiset keskustelut auttavat opiskelijoiden tuntemuksessa on monimuoto-opiskelijoihin tutustuminen haasteellista, vaikka ryhmälle olisi opetustakin tuutoroinnin ohessa. Pelkästään verkossa tapahtuvassa tietojenkäsittelyn opetuksessa interaktiivisuus on joskus haasteellista ja muun muassa ajan puutteen ja suuren ryhmäkoon vuoksi jopa mahdotonta. Koska kaikki kontaktitunnit tallennetaan, ei kaikkia opiskelijoita kohtaa muuten kuin palautettujen tehtävien puitteissa. Opettajatuutorin kokemuksena SG-tapaamisista on, että jo ensimmäisen lukukauden jälkeen opiskelijat tulee tuntemaan paremmin, jolloin kommunikointi heidän kanssaan helpottuu. Opettajatuutoria on myös helpompi lähestyä.

Toisena lukukautena SG-tapaamisia pidettiin kaksi kertaa ja opiskelijat kyselivät tuutorointeja jo ennen kuin ensimmäinen kerta pidettiin. Positiivisia kommentteja tuli myös SG-tapaamisten toimimisesta ryhmätöiden tukena. Myös SG-ryhmien muodostamiseen liittyviä perusteita kiiteltiin. Samassa tilanteessa ja samoilla rajoitteilla olevilta opiskelijoilta saa enemmän tukea ja ymmärrystä. Toisena lukukautena kaikille pidettiin lisäksi henkilökohtaiset urasuunnitteluun ja henkilökohtaisen opintosuunnitelman päivitykseen liittyvät keskustelut. Toisen vuoden SG-tapaamisissa opiskelijat olivat jo kokeneempia opintojen ja opiskelun suhteen ja niissä ilmeni suurempiakin ongelmia, jotka koskettivat koko ryhmää. Niihin saatiin ratkaisuja, jotka kehittivät myös tulevien ryhmien monimuoto-opiskelua.

Kannattaako Study Group -tuutorointia jatkaa?

Opiskelijoilta on huokunut positiivista palautetta SG-tuutoroinnista. Opettajatuutori on ollut ajan tasalla eri SG-ryhmien tilanteesta. Hän on saanut muilta opiskelijoilta tiedon, jos joku opiskelija ei ole osallistunut opintoihin. Näin hän on voinut reagoida tilanteeseen entistä aikaisemmin.

Vuoden 2020 opiskelijakyselyssä kysyttiin palautetta myös opettajatuutoritoiminnasta. Oulun ammattikorkeakoulun tasolla erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä oli 73 % vastaajista. Tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelmassa luku oli huomattavasti korkeampi eli 86 %. Erittäin tyytymättömiä tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelman opiskelijoita ei vastausten mukaan ollut lainkaan, kun koko Oamkissa vastaava luku oli 3 %. Sanallisissa palautteissakin mainittiin SG-tapaamiset ja se, että niissä kaikki saavat puheenvuoron. Tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelman opiskelijoista monimuoto-opiskelijat muodostavat puolet koko opiskelijamäärästä ja ehkäpä SG-tuutoroinnilla on oma vaikutuksensa opettajatuutoritoiminnasta saatuun palautteeseen.

Study Group -tuutoroinnin vaikutuksia esimerkiksi keskeyttämiin ei ole tutkittu. Jos menetelmä auttaa opiskelijoiden ryhmäytymisessä, niin vaikutuksia siihenkin voi olla. Verkossa opiskelevien ryhmäytymiseen sillä voi olla isoja vaikutuksia.

SG-tuutorointia on käytetty myös tammikuussa vuonna 2020 aloittaneen TIK20KM-ryhmän kanssa. Opettajatuutoreilla on positiivisia kokemuksia SG-tuutoroinnista monimuoto-opinnoissa ja niissä sitä jatketaan myös tammikuussa 2021 alkavan ryhmän kanssa. Menetelmä voisi hyvin sopia myös lähiopetuksessa oleville ryhmille.

Lähteet

1. [^Viinikka, S. 2020. Miten pysyisin ajan tasalla? Katsaus tuutoropettajan työväliseisiin. ePooki asiantuntijablogi 2.4. Oulun ammattikorkeakoulu, Oulu. Hakupäivä 17.9.2020.](http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2020040210177)

2. [^Laajala, T. & Guttorm, T. 2013. Study Group -opas opettajille. Opiskelijan oppimisen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen Oamkissa -hanke. Hakupäivä 10.9.2020.](http://www.oamk.fi/amok/emateriaalit/files/5413/8451/0863...)
3. [^Oja, P., Ruusila, A. & Viinikka, S. 2013. Study Group opiskelijan näkökulmasta. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 22. Hakupäivä 10.9.2020.](http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201311127341)

Metatiedot

Nimeke: Study Group -toiminta tietojenkäsittelyn monimuotoryhmien tuutoroinnissa

Tekijä: Viinikka Sinikka; Ijäs Tuula

Aihe, asiasanat: ammattikorkeakoulut, opinto-ohjaus, ryhmätoiminta, tutorointi

Tiivistelmä: Perinteisesti opettajatuutori tapaa opiskelijat henkilökohtaisesti kerran lukukaudessa. Lisäksi pidetään tuutoritunteja koko ryhmälle. Tapaamisten väli saattaa venähtää pitkäksikin. Tällöin opettajatuutori ei välttämättä ole ajan tasalla opiskelijan tilanteesta. Varsinkin ensimmäisenä lukuvuotena opiskelija voi jäädä yksin ongelmiansa kanssa, eikä välttämättä tule ottaneeksi yhteyttä opettajatuutoriinsa.

Oulun ammattikorkeakoulun tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelmassa opiskelijat ovat jo pidemmän aikaa hyödyntäneet opinnoissaan Study Group (SG) -toimintaa. Monimuoto-opintoja iltaisin suorittavien ryhmien kanssa lähdettiin kokeilemaan Study Group -tuutorointia ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kanssa. Opettajatuutori tapaa jokaisen SG-ryhmän kuukauden välein. Tapaamisille on etukäteen suunniteltu asiasisältö. Jokainen opiskelija pääsee kertomaan omat tunteuksensa opinnoista ja opiskelusta. He voivat myös tsemptata toisiaan sekä saavat vertaispalautetta ja kannustusta. Opettajatuutori myös tiedottaa ryhmille opintoihin liittyvistä ajankohtaisista asioista näissä tapaamisissa.

Kokeilu sai positiivisen vastaanoton opiskelijoiden keskuudessa. Opettajatuutori kokee olevansa paremmin ajan tasalla opiskelijoiden tilanteesta. Hän saa paremmin kiinni opiskelijat, jotka ovat vaarassa pudota opinnoista. SG-tuutoroinnin mahdollista vaikutusta keskeyttämissiin ei ole tutkittu. Toimintaa jatketaan ja sen käyttämistä myös lähiopetuksessa suositellaan.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2020-10-16

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2020100578061>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Viinikka, S. & Ijäs, T. 2020. Study Group -toiminta tietojenkäsittelyn monimuotoryhmien tuutoroinnissa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 82. Hakupäivä xx.xx.xxxx. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2020100578061>.